

Frederik L. Rymkers

Bemærkninger

over

V. Dirkedals Stridsord imod Baptismen,

samt

Mag. Viborgs Tale om Barnedaaben

og

Baptisternes Daab,

sammenlignet med

**Christi Daab, Hans Besaling til Apostlerne
og Deres Udførelse af samme,**

talte i Stige den 29de Juni 1851.

Odense.

1851.

Til Læseren, som er ikke bekjendt med Omstændighederne
som har frembragt disse Bemærkninger, maa jeg tillade
mig at sige, at jeg er født i Stige ved Odense, men som
Sømand drog jeg i mit 20de Åar bort fra Fødeby og
Fødeland, og saaledes drog jeg omkring i Verden i 10
Åar for at sege min Lykke, men forgjøres fandt jeg den,
der hvor jeg sogte, men da jeg var borte fra Fødeland,
og jeg maa sige ogsaa fra Herren, da segte den gode Hyrde
Christus mig, og forte mig ind i hans Hjord. Og da
jeg der fandt mig, lykkelig i Besiddelse af den kostbare
Perle Christus, som er dyrebarere end al Verdens Guld,
saa folte jeg Længsel i mit Hjerte efter at fortælle mine
Venner, hvad Frelseren havde gjort for mig, derfor kom
jeg hjem for 2 Åar siden, og da jeg tilberedt et Sted,
hvor jeg kunde indbyde mine Venner til at høre det livsa-
lige Ord om evig Salighed ved Christus, saa har jeg siden,
og vil vedblive eftersom Herren skal give mig Maade til
at forkynde det glade Budskab. Men da nogle paa denne
Maade havde hørt Guds Ord og jeg haaber ogsaa at
hære kommen til Christus ved en sand og levende Tro
paa ham, saa behagede det Præsterne B. Birkedal og Mag-
Niborg at gjøre et Forsøg paa at forstyrre mig, i mi-
fredelige Streben at vinde Syndere til Christus, idet D-
holdt en Forsamling her i Nærheden, og i deres Tale
skildrede De mig som en falsk Lærer, disse Taler er
Gjenstande til mine Bemærkninger.

Gode Venner!

Jeg formoder, at I Alle ere befjendte med den Førsamling, som var holdt foregaaende Tirsdag Aften af Dhr. Vilhelm Birkedal og Magister Viborg. Og at De i deres Taler sogte at gjøre Baptisternes Lære falsk, især deres Daab. Og at jeg ved Slutningen af deres Førsamling befjendtgjorte, at jeg i Dag vilde tale om Baptisternes Daab. Saa ere vi da forsamlede i Dag for ved Herrens Bistand at føre Sandheden frem for Lyset, som den er i Guds Ord, og det skal være vor Dommer. Men jeg vil sige med Pauli Ord: Jeg taler som til Forstandige, dommer I hvad jeg siger, thi vi ere ikke som de Mange, der forfalske Guds Ord; men som af Rettsindighed, ja som af Gud tale vi for Guds Alsyn i Christo. Og ved Sandhedens Abenbarelse anbefale vi os til alle Menneskers Samvittighed for Guds Alsyn, for hvem ingen Skabning er usynlig; men alle Ting ere blotte og udspendte for hans Dine, om hvem vi tale.

Jeg funde dersor enke, gode Venner, at der var mange Flere tilstede. Dog undrer jeg mig ikke over, at der er funs Haar, estersom jeg af nævnte Præster i deres Førsamling var stildret som en Satanas, isort i Stif-kelse af en Lysets Engel; men da min hjære Frelser maatte lide det samme, saa funde jeg glæde mig, som han siger: glæder og fryder Eder, thi Eders Len skal være megen i Himlene. Det er Discipelen nok, at han bliver som hans Meester, og Tjeneren som hans Herre; have de kaldet Huusbonden Beelzebub, hvor meget mere hans Huussolt. Jeg frygter dersor ikke for dem.

Men lad os nu stride frem til vort Maal. Striden er jo imellem Lutherenere og Baptisterne om Daaben. Det kan derfor være nyttigt først at fremsette begge Partiernes Lærdomme især om Daaben.

Lutheranerne.

- 1ste: Døbe spæde Born.
- 2det: Overoselse med Vand i Navnet Faderens, Sonnens og den Hellig Aands, er christelig Daab.
- 3die: Det evige Liv skabes ved Daaben.

Disse 3 Punkter ere især hvad de strider for, men ogsaa især de som Baptisterne strider imod, men da Baptisterne ialt ere af nævnte Birkebal gjorte til Huulhed, Tomhed, Skaller og ingen Kjerner, saa maa jeg tillade mig at sige et Par Ord mere om den lutherske Lære. Og det er, at dog de lærer, at Barnet ved Daaben kommer i Besiddelse af alle himmelske Goder, og er indlemmet i den christne Menighed, og derfor ogsaa berettiget til alle Menighedens Goder, men dog med Hensyn til Nadveren maa de bie til efter Confirmationen, hvorved de selv viser at Barnedaaben er i sig selv ufuldstændig, eller at Born ikke skulde dobes førend de kan nyde den Hellige Nadvere, thi Daab og Nadvere har Gud sammenfojet, hvilke ingen Menneske bør adskille.

Tillige maa jeg ogsaa sige et Par Ord om Kirkeltugt eller Disciplin, det er tydeligt at forstaae, at en christen Menighed kan funs være ja, naar den bestaaer af Christne Mennesker, og at en Christen er et Menneske, som lever Christo lig, derimod er de kaldet Hedninger, som ikke troer paa Christus, og ikke leve christelig. Saadanne bor da ikke indlemmes, og er der Saadan i den christne Menighed, da bor de udelukkes efter Herrens egen Befaling hos Matth. Evang. 18 Cap. 15. 16. 17. Vers.

Men nu er der aldrig Tale om at bringe en Synder for Menigheden, og udeluke ham dersom han ikke hører den, den beholder da i Samfundet al Slags Syndere fra høiest til lavest, endog dem, som den verdslige Ørighed ikke tillade at leve.

Baptisternes Lære om Daaben.

- 1ste: Kuns Troende bør dobes.
- 2det: Kuns Neddypelse under Vand er christelig Daab.
- 3die: Ved Daaben indlemmet i det christne Samfund til fuld Rydelse af alle dets Goder, men ogsaa lige pligtige til at bære hvad Brørder der maa være.

Om Kirketugt.

Det er jo klart, at hvor der ved Daaben kuns bliver indlemmet Saadanne, som vandre i Christi Troe, at Samfundet kuns bestaaer af Christne, og man skulde troe, at Kirketugt ikke var nødvendigt, men Erfarenhed lærer os det Modsatte, og Frelseren i sin Biisdom, som lærte os Deren ind i sin Menighed, har ogsaa lært os hvad der skal gieres. Thi han siger: Om din Broder synder imod dig, gaf hen og irettesæt ham imellem dig og ham alene, herer han dig, da har du vundet din Broder. Men herer han dig ikke, da tag En eller To med dig paa det at hele Sagen maa blive fast efter to eller tre Vidners Mund. Men herer han dem ikke, da siiig Menigheden det. Men herer han ikke Menigheden, da skal han være for dig som en Hedning og Tolder. Matih. Evang. 18 Cap. 15. 16. 17. Disse Hovedsætninge vil vi bestandig have i Erindring og vi vil da stride frem til at gjennemsee de Taler, som holdtes foregaaende Aften, da vi maastee ogsaa derved kan komme til nogen Oplysning om Sandheden.

Virkedals Tale.

1ste Deel er grundet paa folgende Skrifsted: Saa kom Naaman og stod for Elise Huses Dør. Da sendte Elisa et Bud til ham og lod sige: Gak og toe dig svv Gange i Jordanen, saa skal dit Kjød komme sig paa dig igjen og du skal blive reen. Da blev Naaman vred og foer bort; og han sagte: See jeg tenkte han skulde

komme ud til mig, og staae og paakalde Herrens Navn og røre med sin Haand paa Stedet og stille mig af med Spedalskeden, ere ikke de Floder Abana og Pharphar i Damascus bedre end alle de Vande i Israel; funde jeg ikke toe mig i dem og blive reen, og han vendte sig og drog bort med Brede. Da gif hans Ejere frem og talede til ham og sagde: Min Fader! havde Propheten talet til Dig om en stor Ting, skulde Du det ikke gjort? Og hvor meget mere da han sagde: Toe Dig, saa skal Du blive reen, da gif han ned og dypede sig i Jordanen syv Gange efter den Guds Mands Ord; og hans Kjod kom igjen, ligesom en liden Drengs Kjod, og han blev reen.

Hvad Birkedals Mening er om Naamans Spedalskeden og hans Renselse efter Prophetens Befaling som var at han skulle gaae hen og dyppe sig 7 Gange i Jordanens Flod, kan jeg ikke bestemt sige, men det forekommer mig fra hans første Ord derom, som lyder saaledes: O mine Venner! kunne I ikke i denne Fortælling see et Billed af hvad Herren kræver af os, for at frelse os, at hans Mening maa være denne, nemlig et Billed af den christne Daab, jeg vil sige min Mening derom og den er, at den hele Sag om Naaman har ikke det mindste at gjøre med Daaben hverken som Billedet eller som Exempel for os at følge.

Og jeg undrer mig storligen at Birkedal, som holder sig for at være Christi Ejener, gaaer tilbage til det Gamle Testamente, og deraf udvælger Skrifstfeder til at gjendrive efter hans Mening en falsk Lære om en af det Nye Testamentes Anordninger eller som kaldet Sacramente. Lad være gode Venner at det var et sandt Billed af Daabens Sacramente, saa var det dog rettest for ham som Ejener af Herren Christus, at rette sig efter hans Befaling eller Commission, som han har given, og med hans, Christi Ord at sige saaledes er Sandhed og saaledes skal det være, og dernæst fra Exempler fra det Nye Testamente vise os hvad Herren kræver af os til Salighed.

Her gode Venner maa jeg tillade mig at sige Eder Narfagen hvorsor at Birkedal ikke har gjort saa, nemlig

fordi at han fra Christus og Apostlene hverken har Besfaling eller Crempel for det som han strider for at være Sandhed.

Han har dersor ikke heller udvalgt de Steder af Skriften, for at han i Grunden vilde bevise noget dermed, thi han har funs meget sparsomt berort dem, funs hvad han deraf kan bruge til at forfalske og afmale Baptisterne som gruelige og skrækkelige Mennester, har han ikke sparet. Men Herren vare lovet at fordi Birke-
dal siger saa eller saa, saa er det dog ikke afgjort at det er saa alligavel. Men lad os undersege hans Bil-
lede, men erindrer gode Venner, hvad han strider for,
og hvad Baptisterne strider imod, som vi alt har fremsat.

Naaman var spedalsk, en meget farlig Sygdom, som efter den Kundskab vi har om den, ikke kunde læges ved menneskelig Hjælp, og hvor der ikke paa en overordentlig Maade blev helbredet ved Guds Krafl, da var der ikke noget Haab, thi det æder om sig, til alt Kjødet bliver fortæret og saaledes forestaaer dem en gruelig Dod. See gode Venner her har vi et Sindbilled af Synden i Menneskeis Hjerte som Herren funs alene kan læge som han siger, ved mine Saar ere I lægte, men hvor ikke helbredet af ham, da gribet ogsaa denne Syndesyghe mere og mere om sig, og en gruelig Dod forestaaer os, som Christus siger at være evig, og der skal være Graad og Tænders Gnidsel, see da til gode Venner, at I ere ikke Nogle af de, som ere i Folkekir-
ken som Birke-
dal siger, at ædes og fortærer af denne Syndesot.

Men Naaman havde hørt fra en lidens Israels Bige som tjente hans Hustru, at der var en Prophet i Sa-
maria, som kunde stille ham af med hans Spedalskhed. Dette troede han og reiste derhen. Men da Propheten ikke engang lod sig see, men lod sende Bud til ham, at han stulde gaae og toe sig syv Gange i Jordanen. Da blev Naaman vred og gif bort. Men hans Ejendom talte til ham og sagde; havde Propheten budet Dig noget Stort, havde Du da ikke gjort det? hvor meget mere, da han sagde: Toe Dig og Du skal blive reen. Ved dette vendte han om og gif ned i Jordanen og

dyppede sig syv Gange efter den Guds Mands Ord, og han blev reen. Grindrer gode Venner, at Birkedal siger, at hersra kan vi see, hvad Herren kræver af os, for at frelse os.

Og da Birkedal holder det for et Billedet af den christne Daab, saa vil vi for Dieblifiket antage at det er saa. Den lille Pige er et Billedet af Christi Ejendom, som forkynder Frelse og evig Salighed ved Christus alene. Propheten er et Billedet paa Christus, som befaler os hvad vi skal gjøre til at vorde salig. Naamans Omvendelse, Troe og Dyppele i Jordan er et Billedet paa christen Troe, Omvendelse og Daab til Syndernes Forladelse.

Nu gode Venner seer I vel Alarsagen hvorfor Birkedal ikke har udfort Billedet, thi det vilde heelt tilintetgiore hans Paastande, nemlig at smaa Barn ber dobes, thi Naaman var jo ingen Barn, og at bestænke eller overose er Daab, og at Troen paa Christus er Folgen af Daaben.

Men derimod lad os sammenligne dette med Baptisterne, som lærer først Omvendelse og Troe, som kommer ved at høre Guds Ord om Salighed ved Christum alene, dernæst lader dem dobe i Navnet Faderens, Sonnens og den Hellig Aand til Syndernes Forladelse.

Mærk da ogsaa dette gode Venner, at Baptisternes Troe og Daab er i det Hele overensstemmende med Birkedals Billedet af hvad Herren kræver af os til Salighed. Men vi retter os hverken efter Birkedal eller Naaman. Men efter Christi Besaling som lyder Følgende:

Mig er givet Almagt i Himlen og paa Jorden. Gaaer derfor hen og lærer alle Mennesker, dober dem i Navnet Faderens, Sonnens og den Hellig Aands. Og see jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende.

I Sandhed vi maa takke Birkedal, thi dog han meente ikke at fremme Baptisternes Lære, saa har han dog gjort det. Og vi kan sige hvem kan være imod os naar Gud er for os. Hans næste Ord er: Og tillige seer vi, hvorledes det naturlige Menneskes Hovmod vrager og sætter sig op imod Herrens Fordringer. Men

saaledes er det med dem, vi her nærmest have at gjøre med, med Baptisterne.

Jeg beklager Birkedal for hans Uredeligheds Skyld. Thi denne Hormod af det naturlige Menneske, som nærmest er Baptisterne, er jeg bange for at blive ham selv. Naaman vægrede sig vel strax ved at gjøre Herrens Besaling, men han ydmugede sig dog, efter noiere at blive underviist om Herrens Wei, og Herren viste ogsaa at han var ham velbehagelig, i det at han rensede ham fra sin Spedalskhed. Og saaledes kan jeg sige om mig selv som Baptist, at jeg endog spottede og forhaanede dem for deres Lydighed imod Herren. Men dette brugte Herren som et Middel til at rive mig min Hormodighed, og ved noiere at blive underviist og selv at randsage hans Ord, sandt jeg, at om jeg vilde blive befriet fra min Glendig'ed, saa maatte jeg samme Wei. Herrens Forjættelser har ei heller siden været forgjøves til mig, men hans Naade har været nok for mig idet han har bestandigen udest sine Belgjerninger over mig. Hans Navn være evig lovet deraf.

Men hvad skal jeg sige om Birkedal? Dette vil jeg sige, at han er nidsjær for Gud, men ikke med Kundstab. Han er lig en Saul, der reiste omkring for at forhindre de Christnes Udbredelse, saa ogsaa reiser han omkring og oplester sin Rest imod et Folk, som han kan ikke faae fra den hellige Skrift eet Ord imod. Men han tænker ikke at Herrens Ord lyder til ham som til Saul, og siger Birkedal! hy forfolger Du mig? det vil blive dig haardt at stamppe imod Braaden.

Men jeg kan ikke lade dette gaae hen uden at gjøre et Par Bemærkninger til Eder I Birkedals Disciple. I erindrer vel hans Ord til Eder, at I skal lade Eder frelse paa den Maade som er Herrens Willie, og ikke efter Eders egen Willie og Tanfer, men denne Guds Willie er jo afbildet i Naamans Spedalskhed og Renselße, og det har I jo ikke gjort. I kan da ei heller være rensede fra Eders Syndesot, jeg veed at I vil sige jo vi er debt og troer paa Herren Christus. Det Sidste vil jeg ikke negte, men kan være sandt hos Nogle, men ikke Alle, men debte det er I ikke, og til Eders

egen Overbevisning, vil jeg blot give Eder et Par Spørgsmåle, det er, troer I, at dersom Naaman ikke havde troet Herrens Kraft, at han havde kommen til Propheten? I svarer Nei, troer I da, at dersom han ikke havde omvendt sig, da han foer bort, at han havde bleven reen, om end han havde toet sig nok saa meget i de Floder i Damascus? I siger nei. Troer I da, at dersom han kuns havde dyppet sig een, tre eller endog fem Gange i Jordanen, og ikke de syv, som ham var besalet, at han havde bleven reen? I siger nei. Men da gode Venner er jo Eders egne Ord imod Eder selv. Thi hvor kan nogle saa Draaber Vand paa Hovedet af et spæd Barn uden Troe og Omvendelse være christelig Daab. Naar han har besalet, at vi skal omvende os og troe, og lade os dobe i den Treenige Guds Navn til Syndernes Forladelse. Vi twyler ikke paa, at Gud jo kan frelse, endog foruden Daab. Men vi veed, at han gjør det ikke paa anden Maade end den som han selv har bestemt. Farer ikke vild! Gud lader sig ikke spotte; thi hvad et Menneske saaer, dette skal han og hoste. Men er det ikke at saae Foragt, naar I foragter hans Besalinger, frygt derfor Gud og hold hans Bud, thi det bor hvert Menneske at gjøre. Virkedal siger han er Herre i sit eget Huus, og har Ret til at udelukke Alle, som ikke vil finde sig i hans Vilkaar. Da Herren siger selv: men I dyrke mig forgjæves, idet de lære saadanne Lærdommie, som er Menneskebud.

Nu gode Venner, maa jeg spørge Eder, hvad det er for en Aand, som rører sig inden i Eders Hjerte, naar I forestille Eder, at I skal gaae med Herrens lille af Verden foraglede Blok hen til en Flod og der aabenbar for Verden ved Daaben at lade Eder begrave og isøre Christus, ligesom han har sat os et Exempel at vi skal folge i hans Godspor, at al hans Reisfærdighed maa fuldkommeliggiore os. Siger Du ikke gode Ven: O nei, det er mig ikke muligt at jeg kan gjøre det. Hvad kan Du ikke gjøre dette, og Christus har gjort saa undsigelig meget for Dig. Hører hvad han siger: men hvosomhelst vil negte mig for Menneskene, den vil jeg negte for min Fader, som er i Himlen. Kan Du da

bedre dette, side Straf og evig Fortabelse fra Herrens Ansigt og fra hans Magts Herlighed. Og lad mig si ge gode Ven, der er ikke noget i Veien uden den hovmodige Aland, som rører sig i dit Hjerte. Men jeg raader Dig til, at Du forsager Dig selv, og tager Christi Kors og folger ham. Thi hvo som vil frelse sit Liv skal miste det; men hvo, som mister sit Liv for min Christi Skyld, skal finde det osv.

Dette maa nu være nok angaaende Hovedsagen af denne Deel af Birkedals Tale.

Men da han har indført tre Skrifsteder af det Rye Testamente, ved hvilke han mener at stadsæste sin Lære om Daaben. Saa anseer jeg det for rigtigt paa dette Sted at gjøre nogle Bemærkninger over dem. 1ste Joh. Evang. 3, 3. 4. 5.) Sandelig siger jeg dig: uden at Nogen bliver født paa ny, kan han ikke see Guds Rige. Nicodemus siger til ham: hvorledes kan et Menneske fødes som er gammelt? Jesus svarede sandelig siger jeg dig: uden at Nogen bliver født af Vand og Aland, kan han ikke indkomme i Guds Rige. Fra dette 5te Vers er vi enige med Birkedal i, at Igjenfodelsen ind i Guds Rige skeer ved Daaben. Men læg Mærke til begge Vers 3die og 5te, der er funs Tale om Fodsel, og det er den aandelige Fodsel, og dersor kaldes Igjenfodelsen da den naturlige eller fjodelige Fodsel skeer, naar Mennesket kommer til Verden. Men den Aandelige naar man gaaer ind i Guds Rige ved Daaben. Men som jeg sagde, der er funs Tale om Fodselen, og slet ikke om Livet, som fødes eller blir ver aabenbar ved Fodselen. Men Enhver veed og især enhver Moder at Livet er given til Fosteret länge førend Fodselen. Og Frelserens Ord i de to Vers 3die og 5te, er ganske overeensstemmende hermed. Han siger uden Nogen bliver født paa ny, kan han ikke see Guds Rige, men han er da i Morke, saaledes er det ogsaa med det naturlige Liv, det er i Morke og kan ikke see Verden indtil det bliver født, men ved Fodselen kommer det almindelig talt først til Verden, dog det i Moders Liv alberede er skabt og er i Verden. Saaledes ogsaa med det aandelige Liv, det kan ikke see Guds Rige,

førend det ved Daaben bliver født, see 5te Vers og da ved Fodselen eller Daaben kommer det ind i Guds Rige Christi Menighed, dog Livet allerede før var skabt og havde Tilværelse i Guds Rige her oven til, som er alle vores Guds Børns aandelige Moder.

Det maa nu være klart for Eder gode Venner, at Birkedal er aandelig blind, naar han vil lære os at Livet bliver skabt ved eller i Fodselen, da der ikke er en Skabning af alt hvad der har Liv saaledes bleven til, og det naturlige Liv og Fodsel er et Billedet paa det Aandelige, thi saa siger Herren.

Men veed I hvorför han er blind? fordi at han er aldrig født eller dobt siden han blev stjælet Livet. Derfor kan han ikke see Guds Rige hos Baptisterne, men strider derimod med al sin Magt. Han er da selv blind og de Blindes Veileder, men vogter Eder, at I ikke Alle falde i Graven.

Det andet Skriftsted er hos Titum 3, 5te Vers. Paulus siger: Han, nemlig Christus, frelste os ikke for de Retfærdigheds Gjerningers Skyld, som vi have gjort, men efter sin Barmhertighed ved Igjenførelsens Bad og Fornyelsen ved den Hellig Aand.

Om vi her antager disse Ord Igjenførelsens Bad at være Vand-Daaben, saa er der dog ikke Tale om, at Livet blev stjælet derved, men Enhver som har læst Pauli Omvendelses Historie, veed at Christus selv kaldte ham til det evige Liv, og over mere sendte Ananias til ham at han skulle faae den Hellig Aand ved hans Haandspaalæggelse, førend han blev dobt. Men Igjenførelsens Bad kan ogsaa mene den Hellig Aands Daab, eller den overnaturlige Gave af den Hellig Aand som blev given til Apostlene og de første Christne, som er sagt af Johannes den Dober: Han skal døbe Eder med den Hellig Aand og Ild.

Vort 3die er hos Petri 1ste Brev 3, 20, 21, nemlig om Noah og hans Families Frelse i Arken fra Svindflodens Vande, hvis Modbillede Daaben nu gør os salig, hvilken ikke er Menseligt fra Kjødelets Ureenhed, men en god Samvittigheds Bagt mod Gud ved Jesu Christi Opstandelse.

Herfra vil Birkedal ogsaa bevise at det evige Liv bliver given ved Daaben. Men det er til Sandhedens Forsvar at Petrus har sagt at Arken og Noæ Frelse i den er et Modbillede, saa behover vi kunns at see, om Noah fuldt det evige Liv i Arken, vi kan svare med Guds Ord i 1ste Mose Bog 7. 1: Og Herren sagde til Noah, kom Du og alt dit Huus og gaae ind i Arken, for Dig har jeg seet Retfærdighed for mig i denne Slægt.

Altsaa han havde den Retfærdighed, som er ved Troen og dersor levede han, ellers havde det visselig ikke bleven bedre med ham end de Andre. Men Petrus siger tillige, at det ikke er en Renselse af Kjedets Ureenhed, men en god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesum Christum, saa kan da spæde Born ei heller indgaae nogen god Samvittigheds Pagt med Gud ved Jesu Christi Opstandelse. Dette lærer os da ei heller andet end først Troe og dernæst Daab til Salighed, men Daab uden Troe er ikke christelig Daab, men Paulus siger Rom. 14, 23. Alt det som ikke er af Troe er Synd.

Her folger den anden Deel af Birkedals Tale, til Grund for hvilken han har udvalgt følgende Skriftsted:

Og Jeroboam tænkte i sit Hjerte: nu maatte Riget vende tilbage til Davids Huus. Dersom dette Folk skal gaae op og gjøre Øffer i Herrens Huus i Jerusalem, saa maatte dette Folks Hjerte vende tilbage til deres Herre til Rhoboam, Jude Konge, ja, de maatte slaae mig ihjel og vende tilbage til Rhoboam, Jude Konge. Dersor holdt Kongen Raad og gjorde to Guld-Kalve, og han sagde til dem: det er for meget at gaae op til Jerusalem; see dine Guder, Israel! som opførte dig af Egypti Land. Og han satte den ene i Bethel og den anden i Dan. Og see da kom en Guds Mand af Juda ved Herrens Ord til Bethel og Jeroboam stod hos Alteret for at gjøre Rogelse. Og han raabte imod Alteret med Herrens Ord og sagde: Altere, Altere! saa sagde Herren: see Davids Huus skal fodes en Son, hvis Navn skal være Josias, og han skal offre paa Dig Heienes Præster, som gjort Rogelse paa Dig, og de skal

opbrende Menneskens Been paa Dig. Og han gav den samme Dag et underligt Tegn og sagde: Dette er det underlige Tegn, at Herren talede dette: see Alteret skal revne og Aften skal adspredes som er derpaa. Og det skete der Kongen herte den Guds Mands Ord, — da rakte Jeroboam sin Haand ud fra Alteret, og sagde: griber ham; og hans Haand visnede, og han funde ikke drage den tilbage til sig. Og Alteret revnede og Aften blev adspredt fra Alteret efter det underlige Tegn, som den Guds Mand havde givet ved Herrens Ord. Da svarede Kongen og sagde til den Guds Mand: Kjære, beed ydmygelsen til Herren, din Guds Ansigt, og beed for mig at min Haand maa komme til mig igjen; da bad den Guds Mand ydmygelig til Herrens Ansigt, og Kongens Haand kom tilbage til ham og blev som den var tilforn.

Gode Venner!

Med Forundring herte jeg paa denne Deel af Birkedals Tale, deels fordi at han ogsaa her som til den anden Deel har udvalgt et Skriftsted til Veiledning, som slet ikke har noget at gjøre med det Nye Testaments Lære. Men i Jeroboam og de ti Israels Stammer, som faldt fra Juda og Benjamin, troer han at have et Forbillede paa Baptisterne, og derfor siger han, 1ste, at de er gaaet ud fra den Hellige Almindelige Kirke. 2det, at deres Gudsdyrkelse er en Afgudsdyrkelse. 3die, at de udraffter Haanden til Forbandelse, men er krafteslos til Forbandelse som til Besignelse. For at give en fuldstændig Oplysning om den 1ste Bestyldning, fordres der mere historisk Udvikling end jeg paa dette Sted kan give, dog med Hensyn til Baptisterne her i Danmark, da veed jo Enhver, at de Alle ere gaaede fra den saafaldte Almindelige Kirke, deri har Birkedal Ret. Men naar han taler om Baptisterne i Almindelighed, da ere de ikke gaaede ud fra den, undtagen at Birkedal mener den rom.-cath. Kirke, som er ikke godt at vide, da Ordet catholik og almindelig har den samme Mening, men er dette Tilsælde at han mener den romerske almindelige Kirke, da har han ogsaa for en Deel Ret, thi i over 1600 Aar har der været meer eller mindre Frafsald fra den romerske

Kirke til andre evangeliske Secter, som Baptister ikke stammer dem ved at kalde Troes-Brodre, dog de fra deres Modstandere ere lige saa smukt afmalede som Birkebal har i denne hans Tale afmalet Baptisterne. Men netop fra Beskyldninger imod dem og deres Forsvar vises at de havde beholdt den sunde Lærdom og bevaret Anordningerne af Guds Huus, som de var overantvordet af Christus og Apostlene. Og just for den Alarsag at fordærvelige Lærdomme indførtes og Anordningerne forandredes af de romerske Bisshopper, gif de ud fra dem, thi de saae, at Apostlenes Spaadommme om Antichristi som allerede i deres Tid yttrede sig kraftigen, men af dem var tilbageholdt, men nu da Apostlenes Disciple ogsaa vare hensovede, viste han sig aabenbar i de romerske Bisshopper. Det var dersor ikke fra den christelige almindelige Kirke, at disse frasaldt, men den christne Kirke almindelig, som saldt fra Antichristi-Kirken i Rom. Men her maa jeg bemærke, at det er ingenlunde Tilfælde, at alle Secter, som protesterede imod den romerske Kirke, var Christo lige, ei heller anerkjender vi Alle som Troes-Brodre.

Det er dersor nedvendigt, at jeg betegner disse som af os ere anerkjendte at være evangelist. Oversat fra det engelske af Benedict's Historie af Baptisterne i en summarisk Gjentagelse af hans Historie om Oldtidens Secter, siger han paa Siden 51.

Montanisterne opkom i Sidstningen af det 2de Alarhundrede i Phrygia og vedvarede for flere Alarhundreder. Til dette Partie forenede sig den berømte Tertullian og flere navnkundige Mænd i omrent Aaret 200. Tertullian strev flere Beger til Forsvar for deres Lærdom, da de af det romerske Partie var bedømt som Kjettere, Novatianerne saldt fra den romerske Kirke i Aaret 250 og i nogle saa Alarhundreder udbredte de sig over en stor Deel af det romerske Rige, men tilsidst blev de absorbered eller opslugt af nye frastillende Partier.

Donatisterne begyndte deres Virksomhed i Carthago eller Carthagienien, Afrika, fort efter det 3de Alarhundrede, hvor de udbredte dem meget og vedblev at være indtil efter det 7de Alarhundrede.

Paulicianerne opkom indenfor Grændserne af den græske Kirke omrent midt i det 7de Aarhundrede.

De udbredte dem sjæn og nær i mange Dele af Europa, og vedblev til det 11te Aarhundrede, da de blev forenede med Waldenserne og andre Secter.

Paterinerne begyndte i Italien i det 10de Aarhundrede. De udbredte sig meget i det Rige, ogsaa i Polen, Bohmen, Frankrig osv., og var tilhørt i det 13de Aarhundrede forenede til Waldenserne. Waldenserne og Albigenserne. Historien af disse Folk udgjør det mest fremragende Stykke af denne Deel af min Historie. De blev mere offentlig bekjendt under Peter Waldo som blev en af deres udmarkede Ledere omrent 1165, men om de Folk, som siden efter bar det Navn, kan meest estertrykkelig Mosheims Bemærkning hentyde, at deres Oprindelse er skjult i den fjerne Oldtid.

Om de tydste Anabaptistere behoves ikke at siges noget med Hensyn til deres Characteer, thi deres Navn er Beviis for deres Dindobetilbøjelighed, hvilke strækker sig tilbage til en Periode saa fjernt, at den mest indtrængende Undersøger i Oldtiden ikke kan bestemme deres Oprindelse. Heraf seer vi at de forskjellige Partier har Alle sammenstodt i Tiden, saa at der kan udvikles en fuldstændig Succession fra den Tid at den romerske Kirke begyndte at blive fordærvet i Lære og Øvelse. Og desuagtet alle Forfolgelser af Ild, Galger og Landsforviisninger, som altid har været deres Lod, saa har de dog vedbleven at være i stor Mængde til Reformationstiden.

Men efter den Tid er vi mere bekjendt under Navn af Baptister, som paa Grund af fri Religionsøvelse i mange Lande ere blevne formerede til et ikke ubetydeligt Antal. Men at alle disse Folk under de forskjellige Bevænelser ikke ere overgaat til dem fra den romersk-catholiske Kirke er en Sandhylighed. Da de ikke alene vare adskilte i det Kirkelige, men ogsaa for en Deel i det Statslige, idet de flygtede for deres Forfolgere, til eensomme Steder, saasom de Vaudois eller de 5 Dale af Piemont et bjergfuldt Land imellem Italien og Frankrig omringet af Alperne, om hvem Johannes Abenbaring

i 12, 6—14, kan hentyde om Øvinden eller Christi Menighed, som flygtede til Ørken, hvor Gud havde beredt hende et Sted til Ophold for et Tidsrum fra Slangens Ansigt eller Antichristi og hans Forfolgeler.

Heraf sees da ogsaa gode Benner, at den Beskyldning, som ofte føres imod Baptisterne, at de nedstammer fra Sværmerne i Münster som ogsaa kaldes Anabaptisterne, er en falsk Beskyldning, thi de opkom først i Året 1533, hvis Hovedledere var Bernhard Rotman, H. Straprede, Johan von Leyden, de to første lutherske Prædikantere, men da deres ugrundelige Foretagende mislykkedes; blev det Anabaptisternes Lod at bære Stylden.

Jeg kunde ønske at give en mere fuldstændig Oplysning om alle disse nævnte Secter, men mit Maal tillader mig ikke at sige mere paa dette Sted.

Virkedals 2den Beskyldning er at vores Gudsdyrkelse er en Afgudsdyrkelse. Jeg vilde kunne spørge ham om han troer, at den Treenige Gud som Bibelen aabenbarer, er en Afgud, og om en Afgudsdyrkere kan eller vil leve og døe christelig om end paa Baaret for Christi Styld, og der prise ham med oplevende Hænder, brændende af Ildflammerne, eller om han troer at de ere de ene og rette sande Gudsdyrkere, som kan brænde, pine og martyre Tusinder af uskyldige Mennesker, fordi at de ikke troer overensstemmende med dem. Ja saaledes siger de, som paastaae, at den romerske Kirke er den Menighed, om hvilken Frelseren sagde, at Helvedes Porte ikke skulle faae Overhaand over den. O vee mig om jeg fornægter Christus iblandt hans lille foragtede og forfulgte Folk, og for slet Bindings Styld ophoier og efterfolger Antichristus.

Men jeg taler som til Forstandige, dommer I Træet paa dets Frugter, thi saa siger Christus. 3die Beskyldning. De strækker vel Haanden ud til Forbandelserne, men denne Forbandelse er selv visseen og krafteslos. Her efter siger han at vi forbande Kirken og de levende Christne i den, og forhaane og bespotte deres dyrebare Kirlefader Luther osv.

Om dette var Tilfælde, da maa vel Virkedal kunne bevise, at hans Ord er Sandhed, men jeg twirler meget

om han kan; thi aldrig har jeg hørt af nogen Baptists Mund eller seet i noget Skrift, langt mindre seet nogen Baptist at udrække Haanden til Forbandelse imod noget som helst Menneske, men derimod har jeg hørt og seet det Modsatte om Luther og hans Efterfølgere, nemlig at vi ærer dem for hvad de har gjort og hvad de gør for Sandhedens Udbredelse, og saavidt som de vandrer i Sandheden, da gaaer vi med dem, men ikke videre. Men han siger, at vor Forbandelse er krafteslos. O hvad for en Velsignelse vilde det ikke have været for Verden, naar dette funde siges om den romerske catholske Kirke, som nu af visse Maend kaldes den hellige almindelige Kirke, og siger at i den er Retsfærdighed, Fred og Glæde i den Helligaand, hvor den eneste retmæssige Herre Konge og Davids Son regerer, og hvor den eneste rette christne Gudsdyrkelse er knyttet til, udenfor hvilken der er ingen Salighed.

Nei gode Venner, det kan ikke siges om den Kirke, som vi her taler om. Den har siden Aaret 300, da den blev forenet med Sværdet eller den verdslige Magt ikke manglet paa Villie til at forhinde eller Kraft til at udføre eller haandhæve sine Forbandelser. Men dog vi for Dieblifiket ikke seer Mattens Mørke oplyses af Baalflammerne eller seer Blodet flyde som for 300 Aar siden, saa er det dog ikke forglemt, hverken i Himlen eller paa Jorden.

Men Sjælene, som vare myrdede for Guds Ords Skyld, og for det Vidnesbyrds Skyld, som de have, raaber med hei Rest og siger: Herre, du den Hellige og Sanddrue! hvor længe tover du at domme og hævne vort Blod paa dem som boe paa Jorden? Joh. Åabenb. 9, 10. Og i Verdens Historie har vi følgende skrevet af den engelske Digter Milton om Blodbadet i Piemont af Albingenserne eller Waldenserne.

Om Blodbadet i Piemont.

O Herre, dine myrdede Helgner, hvis Been
Paa Albiens folde Bjerge ligger spredte;
Ja dog de som holdt Din Sandhed puur og reen,
Da vore Fædre Stok og Steen mon tilbede,

Hørglem ei, i Din Bog indstrecv deres Sufse;
 Som var Dine Haar, og i deres Oldtids Hjord
 Af blodige Piemonts blev myrdet og styrted,
 Moder og Barn paa Klipperne ned. Deres Klage
 Fra Dalene høres op til hoie Himle.
 O Herre, deres Martyrbloed og Uske udsaae
 Over al Italiens Mark, hvor stedse svinger
 Den trefoldig Tyran, og fra dette maa groe
 I hundrede Folk, som Himmel Veien veed,
 I Tide at flye den babyloniske Bee.

For at gjøre dette mere forstaaeligt, saa vil jeg oversætte det Stykke af Historien, som Digtet meest har Hensyn til.

Det var Skif iblandt disse Folk Waldenserne at danne store rummelige Huler paa Siden af Bjergene, til Skjulesteder, hvoriil de flygtede, naar de truedes af Farer, fra deres blodterstige Forsegere, men uagtet deres Forstigtighed, saa blevde de dog opdagede. Korstogs-Soldaterne opfylde da Mundingen af Hulerne med brændbare Materier og satte Ild dertil. Ved en saadan Leilighed blev der 400 Born qualte i deres Bugger eller i deres Moders Arme, men Mange, for at undgaae at blive qualte eller brændte, styrtede sig selv fra Bjergene ned paa Klipperne i Dalene, hvor de Fleste blev ihjelblaade, men de som levede, blev strax myrde af de grusomme Korstog-Soldater, der siges at der omkoni mere end 3000 denne Gang paa denne Maade i Dalen af Loyes Piemont i Sidstningen af det 15de Aarhundrede. Benedict's Historie af Baptisterne fra 42.

Det vilde være oversledigt for mig at sige mere om den catholiske Kirkes grusomme Forsegelser, da næsten Enhver er bekjendt dermed. Men dette maa jeg sige, at Størstedelen af dem, som de forfulgte, var de Folk, som jeg allerede har nævnet og Andre, som havde den samme Lærdom, almindelig overeensstemmende med Baptisterne.

Saa at hvad Menneskers Forbandelser angaaer, da er det Sandhed hvad Birkedal siger, at de falder paa os, og Det og Fordærvelse ere vore uadstillige Folgesvende.

Men Herren være lovet, som stedse har bevaret os, dog han har fort os igjennem mange Ildprover. Vi troe da paa hans Ord, at vi skal ikke frygte for dem, som kun kan slæae Legemet ihjel, men derefter kan ikke gjøre mere, og vi veed, at det bor os igjennem mange Trængsler at gaae ind i Guds Rige, derfor forlader vi os paa ham og hans Maades Ord, som er mægtig at gjøre vores Sjæle salige.

Hvad det angaaer, at vi er svage til at velsigne, da er det sandt, thi vi tor ikke som mange Andre formaste os til, ved Mund og Haand at velsigne uguedelige Mennesker, som er under Guds Vrede, ligesaa lidet som vi tor forbade. Men hvad Velsignelser Herren har og vil bruge os til, deraf kan vi ikke rose os. Ham tilkommer alene Gren. Men hvad han bruger os til, vil jeg i al Korthed fortelle.

Baptisterne har et Bibelselskab, hvorfra der aarligen udsendes mange Tuisinder Bind til hedenske saavel som christne Landne. De har Tuisinde af Missionairer, som prediker dette Ord i hedenske Lande. De har omtrent Ti Tuisinde Forstandere, som prædiker dette Ord til Menighederne og dagligen udkaster Sæden blandt Folket i deres Virkekreds. De har Mange, som reiser omkring og uddeler Bibler, religiose Beger og Traktater, baade i Amerika og næsten hele Europa. De har Tuisinder af Søndags-skoler, hvor fattige som rige Born undervises i Guds Ord, de har ogsaa mange Universiteter for Op-lærelse af deres Missionairer og Forstandere. Og til at udføre dette er deres aarlige Indkomst, meget lavt beregnet, 13,000,000 Rbd, hvilke udredes af 1,000,000 Baptisterne. Heraf sees da baade deres timelige og gændelige Virkekraft. Men at dette er af Gud og ikke af os selv sees tydelig, naar vi betænker, at alle disse Oposrelser ere gjorte siden mindste Twang paa nogen Maade. Det er ved frivilligt Bidrag at Bibelen bliver trykt, og frivillig over Missionairen sit Liv iblandt Hedningerne for at forkynde det glade Budskab, ja ogsaa Forstanderne oposfre dem selv til at lide Spot og Forfolgelse af Verden. Men naar vi betrakter den store Hob, dog den er kun lidet i Verden, saa seer vi, at

de ere besjælede af den samme Aland, idet de meddeler som Herren giver dem Lykke og Besignelse til, til at understøtte Ordets Tjenere og sende dem ud i al Verden for at prædike Evangelium til alle Mennesker, heraf sees da at Baptisterne er dreven af de pureste og stærkeste Principer, som er Kjærlighed til Gud og Mennesker. Derfor behøves ingen Trang hverken fra verdselig eller geistlig Øvrighed, og vil ei heller af samme lade dem tvinge til imod deres Overbevisning at handle imod deres ene Herre Christus.

Dette maa nu være nok angaaende Hovedpunkterne af Birkebals Tale, men der er nogle saa Steder, over hvilke jeg maa gjøre nogle Bemærkninger, et Sted siger han, at ligesom Jeroboam og de ringeste af Folket paa-togte sig Øffergjerningen og Levi Berns Embede, uden Fuldmagt, saa gjore vi, det er sandt, vi har ikke vor Fuldmagt fra Antichristi-Kirken i Rom, men dersor er jeg vis paa at vi er lige saa berettigede til at forrette Daab og Nadvere som Antikirkens Tjenere, men til at gjøre dette, bruges de ringeste af Folket. Hvad Birkebal tænker om sig selv, det maa jeg lade være usagt, men han glemte vist da han sagde dette, at de Fleste af Apostlene var kuns simple Fiskermænd, ulærde Mænd og Lægfolk. Men de blevne kendte, at de havde været med Jesu og lært af ham, jeg beder kuns at jeg maa blive dem lige og lære af Jesus, det vil blive mig nok, som Somand og ulærd i Verdens Viisdom, er jeg dem lige. Birkebal siger at Baptisterne troer ikke paa en Treenig Gud, og Nogle lade sig debe flere Gange og adspilitede i tallesse Skarer af Tjenester, og frakjende hverandre al Christendom og beder ikke Herrens Ven Faderror, dette maa jeg sige er Usandhed. I Begyndelsen paa sin Tale siger han at mange Tusinder ja Millioner have fundet Lægedom ved Daaben, om hvilke Herrens Ord gjælder i dybeste Betydning. Blinde see, Halte gaae, Spedalske renses, Døve høre, Døde staae op og Evangelium forkyndes for de Fattige. Er der nogen Fordreielse af Guds Ord, saa har Birkebal gjort det her, thi aldrig gjorde Christus eller Apostlene saadanne Gjerninger ved Daaben, og jeg er overbevist om at Birkebal har

ifke heller, men lad os høre hvad han siger mere om Daaben, han siger, at den er det skabende og livgivende Maademiddel, lad os erindre dette. Om Nadveren siger han, at den er det ernærende Livet vedligeholdende Maademiddel, jeg kunne onste, at dette virkelig var Tilfælde, at Barnet faaer det evige Liv ved Daaben, men det er ifke Tilfælde, thi vi hverken hører eller seer noget Tegn af Livet, men maa skee at (da Nadveren skulde holde Livet vedlige) det doer af Hunger, det er ifke underlig da det maa være uden Næringsmiddel i omtrent 14 Aar, at de er døde det er vist, thi Birkedal siger selv: Men troe ifke mine Venner, at jeg ved disse mine Ord har villet lyse Fred over alle de døde kraftesløse Skinchristne, som findes i vor saakaldte Folkekirke. Men er Birkedal ikke selv skyldig i deres Dod, naar han er sat til at føde deres Sjæle, og ifke giver dem Næringsmiddelet, som Herren har sammenfojet til Daaben, men Mennesker voer at adskille hvad Gud har sammenfojet, heraf ses klarligende gode Venner, at enten Daab eller Nadveren er ifke paa det rette Sted, og her undlader jeg ikke at sige, at Barnedaaben er aldeles falsk og at den er kunst et Menneskebud, som er ifke behagelig for Herren.

Til Slutning gode Venner vil jeg spørge hvormed har Birkedal bevist og stadsæt sin Lære. Og hvormed har han bevist at Baptisternes Lære er falsk. Til det Sidste vil jeg sige, at han hverken har fort eller kan føre et eneste Ord af den Hellige Skrift imod Baptisterne, thi al deres Lære er grundet paa Guds Ord, saa at vi kan i Sandhed sige, at vi er opbygte paa Apostlernes og Propheternes Grundvold, saa at Jesus Christus selv er Hoved-Hjørnestenen.

Men Birkedal har ikke og kan ikke heller stadsætte sin Lære især om Daaben, med den Hellige Skrift, jeg har ikke Alrsag til at sige mere derom. Thi hans egne Ord vidner imod ham selv, og som han behager at falde sin Tale Stridsord imod Baptismen, det er paa Danskt Stridsord imod Daaben eller Dobelsen, saa har han da ogsaa givet den den rette Titel, thi i Sandhed

strider hans Ord i dybeste Bethydning imod den christelige Daab.

Vi vil nu ogsaa tage et fort Gjennemsyn af Hr. Viborgs Tale, som efter hans Mening maa vere grundet paa følgende Skriftsteder, da han har valgt dem til Tert.

Marci Evangelist 10 Cap. 13. 14. 15. 16. V.
og 1ste Cor. Brev 7 Cap. 14. Vers.

Dersom Barnedaaben finder Stadfaestelse i den Hellige Skrift, da maa vi jo antage, at Hr. Viborg har valgt de Steder og givet os den fornødne Oplysning, da han især paatog sig at stadfaeste den. Men vi faaer strax Twivl derom, naar vi herer hans første Ord, det er en Formaning til Tilhorerne, at de skulde tro, hvad der blev sagt, thi de var af den hellige almiudelige Kirke, og Gud talte igjennem dem og om end der skulde komme Tanker til Tilhorerne, som skulde fore Twivl om at den, nemlig Barnedaaben var ret, saa skulde de dog sege at bortdrive saadanne Tanker. Af disse hans Ord gav han selv Anledning til saadanne Tanker, thi det rebede at han ikke kunne med Christi egne Ord og med Apostolist Erempeles stadsfaeste sin Paastand og give Barne-
daaben Gyldighed.

Men lad os undersege hans valgte Skriftsteder.

Og de sorte smaae Born til ham, at han skulde røre ved dem. Men Disciplene truede dem, som bare dem frem.

Men der Jesus det saae blev han vred, og sagte til dem: lader de smaae Born komme til mig og forhindrer dem ikke, thi Guds Rige herer Saadanne til. Sandelig siger jeg Eder: hvo, som ikke annammer Guds Rige som et lidet Barn, han skal ingenlunde komme ind i det.

Og han tog dem i Faun og lagde Haenderne paa dem og velsignede dem.

I dette sidste Vers gives os især Oplysning om de andres Indhold, nemlig, at Forældre ønskede deres Born velsignede af Herren, hvilke han ogsaa gjorde. Men hverken tales der om at han døbte dem ei heller Apostlene. Her er da ingen Beviis for Barnedaaben, men I vil vel spørge, hvorledes skal vi da bringe vore Born til Christus, eller hvor kan de komme ham nærmere og blive velsignede af ham, som ved Daaben. Jeg vil svare Eder, I som ere bekymrede for Eders Borns Salighed og sige gjer I lige som disse, der bad Frelseren om at velsigne deres Born, læg I dem i Bennens Arme og bed ham som sagde: lader de smaae Bern komme til mig, dette er endnu hans Billie, og han vil og kan endnu velsigne som da han selv lagde Hænderne paa dem. Men lad det ikke være med blot at bede een Gang, men bed hver Dag, og viis Barnet, naar det voxer til, et godt Exempel i daglig at leve til Christus, hans Gre og din Ejals Frelse og opirrer dem ikke, men opfoder dem i Tugt og Herrens Formaning. Dette er Herrens Befaling til Eder angaaende Eders Born, og naar I gjer dette, da vil han ogsaa velsigne baade Eder og Eders Born. Thi Han siger i sit Ord, naar vi opdraager Barnet paa den Bei det skal gaae, saa skal det i Alderdommen ei vige derfra. Men et Barn overladt til sig selv, bringer Skam til sin Moder.

Sal. Ordsprog 22, 6. 29, 15. Vers. Men hvor er Herrens Befaling til Eder, at I skal lade Eders spæde Born dobe. Hr. Viborg har ikke givet os et Ord fra Herren at det skal være saa, han voxer kuns at gjøre det paa hans egen Ansvar, om dem kan det siges som Herren sagde om Phariseerne og de Skriftfloge. I forlade Guds Bud og holde Menneskers Anordninger. Men de dyrke mig forgjæves idet de lærer saadanne Lærdomme.

Mærk dette gode Venner, at Herren siger de dyrke mig forgjæves i at lære Menneskebud. Dette kan i Sandhed siges om Barnedaaben, dog der loves dem det evige Liv, saa faaer de det dog ikke. Thi Herren har ikke lovet at give det, og han er kuns den Eneste som kan give det, at det er forgjæves det seer vi hver

Dag for vore Dine, thi endog de ere Alle døbte her i
vort Fødeland som Born, saa lever de dog i Vantroe,
og meer eller mindre i Ugrundelighed, indtil de ved at
høre Evangelium om Salighed ved Christum omvender
dem til Gud og troe paa vor Herre Christus.

Dette maa Birkedal selv bekjende, og falder dem
døde kraftesløse Skinchristne.

Men vi maa ogsaa undersøge det andet Skrifsted,
som lyder saaledes.

Thi den vantroe Mand er helliget formedelst Hu-
struen og den vantroe Hustru er helliget formedelst Man-
den; thi ellers var jo Eders Born urene, men nu ere
de hellige. Her seer vi jo strax at her er ikke Tale om
Barnedaab, altsaa ingen Beviis for dens Tilladelighed.
Men alligevel saa troer dog Hr. Viborg, at det er
tilladelig paa Grund af at Born her faldes hellige, og
saa fordi at Herren siger, at Saadanne horer Guds
Rige til. Men han modsigter sig selv, thi hans Hoved-
grund, især den som han saa vel forstaaer at røre de
omme Modres Hjerter med, er denne at Born er født
i Misgjerning, er af Naturen syndige, og derfor græder
de smaae Born, men hvorfor eller hvad begjærer de,
naar de græde, han siger at de maa blive debt og blive
befriede fra deres Synd og saae det evige Liv. Jeg
maa bekjende, at efter den menneskelige Formuft og
menneskelige Willie, da er dette meget smukt. Men det
er forgjøves det siger Herren.

Jeg troer, at det er paa rette Sted her at indgive
et Par meget gamle anseelige Mænds Vidnesbyrd an-
gaende Barnedaaben, den Forste er vor vel bekjendte*)
Præst Grundtvig i Kjøbenhavn, hans Ord lyder saale-
des: Barnedaaben er ingen christelig Hovedbud, og hvis
Tilladelighed er eet af de fineste theologiske Spørgsmaale
i Tidsskrimmet, imellem mit andet Vidnesbyrd og Grundt-
vig, kan der fremfores Vidnesbyrd fra mangfoldige be-

*) Jeg har ikke indgivne Grundtvigs Vidnesbyrd om Barne-
daaben fordi at den er overensstemmende med mine An-
stuer, men fordi ot det sees deraf, at den er ikke saa
vigtig som Mange siger den at være, og at der endog
maa være tvivl om dens Tilladelighed

romte og anseelige Kirke-Historiestrivere, at Barnedaa-
ben er ikke apostolist, ei heller var den i Brug i det
andet Aarhundrede, og den blev først almindelig i det
5te Aarhundrede i den romerske Kirke. Men de fra-
stilte Menigheder vedbleve at dobe kuns troende og vorne
Personer.

Tertullian var født i Carthagenien i Afrika, han var
en løvkyndig Mand, han blev et Medlem og en Eldste
i Menigheden i sin Hovedby. Han skrev mange Boger
til Forsvar af Christendommen, iblandt andet er der
sagt, at Born var brugt til at læse og synde i Menig-
hederne, og en Dame af Formue af Pepusa i Phrygia
en Lærerinde iblandt Montanisterne, havde streven til
ham og spurgt ham om det funde være passende eller
tilladelig at dobe dem (Bornene) om de skulle forlange
det, naar de bragte Faddere som vilde vidne for dem.
Dette Spørgsmål af denne Dame Quintilla skulle
være Aarsag til at Tertullian skrev en Bog om Daaben,
af hvis 18de Capitel vi vil nævne et Par Ord, oversat
fra det Engelske.

Efter Advarsel imod Overilelse med at dobe, vedbli-
ver han og siger: vore Ønsker kan vildlede os og Andre,
det er deraf meest passende at oprette Daaben og ind-
rette Administrationen efter Tilstand, Disposition og Al-
der af Personen som skal dobes, og især i Tilfælde af
Ungdom, hvad Nødvendighed er til at udsætte Fadderne
for Fare. Doden kan forhindre dem at udføre deres
Paatagende, og ond Disposition kan tilintetgjøre alle
deres Bestrebelser, det er sandt, at Herren sagte, for-
hindrer dem ikke at komme til mig, lad dem komme,
medens de vorer op, lad dem komme og lære og blive
undervist hvorhen de kommer, og naar de har lært at
kjende Christus, saa lad dem selv foregive at være
Christne. Igjen siger han, der er en lige vigtig Aar-
sag for at ugiste Fruentimmer skulle blive baade Dom-
fruer og Enker til de bliver gifte eller ere bekræftede i
Kyndshed.

Saadanne som forstaaer Daabens Vigtighed, er
mere bange for Forkastelse end Opsættelse, og en sund
Troe er sikker Salighed.

Dette maa nu være nok angaaende disse to beromte Mænds Taler, jeg anbefaler nu disse mine Bemærknings til Alles Eders Samvittighed, og haaber at I med Rettsindighed som for Guds Alshyn vil tage dem til Estertanke, og bedomme dem efter den Hellige Skrift, og ikke efter Eders egne eller andre Menneskers Tanker og Formusibud.

Men jeg har nu ikke gjort nogen Forklaring om Baptisternes Daab, som egentlig var mit Diemed, men har kunst fremstillet den i en Summa, nemlig Omvendelse og Troe bør foregaae Daaben og at den eneste rette Maade er Neddyppelse under Vand og at Daaben er Adgang ind til den christne Menighed. Disse Grunde skal da være min Opgave at bevise med den Hellige Skrift, som er givet os til at indrette vores christelige Samfund samt vor christelige Liv efter.

Hvad der da allerforst vil kræve vor Opmærksomhed er Stifteren selv vor Herre Jesu Christus.

Dernæst hans Befaling til sine Apostle som han gave fuldmagt til at prædike, dobe og stifte Menigheder, og til Slutning fremføre nogle apostoliske Exempler til Sammenlignelse med vor Daab. Johannes den Dobet vil jeg forbrigaae med den Bemærkning, at han dobte paa samme Maade sine Disciple, som han dobte Frelseren, nemlig Neddyppelse i Vand. Og de som blevde dobte, vare kunst de, som bekjendte deres Synder, omvendte dem og troede paa Christus som Han prædikede og sagte, see det Guds Lam, som bærer Verdens Synd eller omvender Eder, thi Guds Rige er nær. Dersor taldes hans Daab Omvendelses Daab til Syndernes Forladelse, fordi han dobte til Omvendelse og Synds Forladelse, som allerede var skeet forend Daaben og ikke efter. Til Bekræftelse her paa har vi Johannes egne Ord. Men der han saae mange Phariseer og Saduceer komme til sin Daab, sagte han til dem: I Dgle-

Liv givende eller skabende, ikke Christi Daab lig eller christelig Daab, men derimod er Baptisternes i alle Maader lig, og kan dersor kaldes christelig Daab. Og just paa dette Sted maa jeg erindre Eder om hvad Birkedal siger, fordi vi tor ikke lægge noget til Herrens Ord eller tage noget derfra, men antager det som han har givet os det og handler derefter. Men det er nok, siger Birkedal for at vende os fra Baptisternes Samfund med Skræf og Bæven.

Ia gode Venner, jeg undrer mig ikke at Birkedal opfyldes med Skræf og Bæven, naar han tænker paa Baptisterne, for han troer at der er een Gud, saa sandt som han strider imod Baptisterne, saa sandt strider han ogsaa imod Gud som dommer med Retfærdighed, idet han betaler Enhver efter sine Gjerninger, og Christus vil komme og hævne sig med Ildslue over dem som ikke kjende Gud og over dem, som ikke ere vor Herres Jesu Christi Evangelium lydig.

See da til Eder selv gode Venner, at I frygter Gud og adlyder hans Evangelium og ikke Mennesker.

Paa hvad Maade eller Betingelse man gaaer Syndsforladelse og det evige Liv, skal jeg siden tale om, imidlertid vil vi forfolge vor Foresatte og det næste som vi kommer til, er jo Christi Befaling til hans Apostle.

Hos Evangelisten Mattheus 28 Cap. 19. 20 B. hos Marci 16. 15. 16. B.

Se Birkedal sagt
Gaaer derfor hen og lærer alle Folk, og deber dem i Navet Faderens og den Hellig Aands. Og lærer dem at holde alt det jeg haver befalet Eder; og see, jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende.

Marci. Og han sagde til dem gaaer bort i al Verden og prædiker Evangelium for al Skabningen. Hvo som troer og bliver dobt skal blive salig, men hvo som ikke troer skal blive fordømt.

Ligesom enhver Konge eller Herre, naar de reiser bort eller paa anden Maade overlader Bestyrelsen af deres Rige til deres Ministre eller Tjenere, giver dem en bestemt Befaling, hvorefter de maa rette dem. Saar har vor Herre Christus ogsaa givet sine Tjenere en Befaling, hvorefter de skal bestyre, ordne og opbygge hans

Rige paa Jorden. Maa jeg da spørge Eder gode Benner, naar en Minister handler anderledes end efter den Besaling som er given ham af hans Konge, vil han da ikke blive straffet og miste sit Embede? I vil vel sige, jo, thi han har fortjent det.

Hvor meget værre Straf mene I da at de skal agtes værd, som ringeagter Christi Besaling, og forhaaner den Raade som han tilbyder, og vil vorde salig efter deres egen Willie? Der er ikke Offer mere tilbage for Synden, men en frygtelig Forventning af Dommen, og en brændende Nidkjærhed, som skal fortære de Gjenstridige, saaledes siger Guds Ord. Thi betenk gode Benner, det er ikke en jordisk Konge eller Keiser, at vi have med at gjøre. Men Jesus traadte frem og talede med dem og sagde: mig er given al Magt i Himmelten og paa Jorden. Gaaer derfor hen og lærer osv., har I alvorligen tankt over dette Ord Almagt og det i Himmelten og paa Jorden, har I tankt at det er ved hans Magt hvært Alandedræt at I drager, ja det er ham som gav Eder Livet og han opholder det til han tager det igjen, ja maaskee naar I tanker mindst derpaa, men ere I beredte?

Det vil vi see, naar vi nu undersøger hans Besæring til sine Tjenere.

1ste: Prædiker eller lærer Evangelium til alle Folk.

2det: Deber dem som troer og de skal vorde salig.

3die: Lærer dem at holde Alt, hvad Herren har besalet.

4de: Han lover at vil være med dem alle Dage indtil Verdens Ende.

See gode Benner, her er tre Ting, hvorpaa man tjender Christi Tjenere fra falske Lærere, naar jeg bestrakter denne Besaling og Apostlenes Udførelse af den, saa kan jeg kuns faae disse 3 Hovedsætninger, nemlig først at prædike Evangelium og lære alle Folk.

Dette er da overeensstemmende med Baptisternes Lære, da vi troer, at Troen kommer ved at høre Guds Ord. Dernæst dobe dem som troer, her kan vel spørges, er spæde Born ikke indesluttet i de Ord alle Folk, men da vil jeg spørge om det Ord al Skabningen ikke

ogsaa indeslutter alt hvad der er ståbt, der vil vist svares ja, men det er dog ikke dersor Herrens Mening, at hans Apostle skulde prædike til Dyrrene og dobe dem, altsaa ikke heller til spæde Born, som ikke kan forståe eller annamme Ordet, men Befalingen er funs at dobe dem som troe, hvad enten de er Born eller gamle Folk. Det tredie er, efter de ved Daaben ere indlemmede i Christi Menighed, da lære dem at holde alt hvad Herren har besalet, som især er ved den hellige Nadvere at ihukomme ham til han kommer og opretholde Guds-dyrkelsen og forsage Ugudelighed, verdslige Begjæringter, og leve viseligen, retfærdigt og gudeligen i denne Verden, ogsaa at bortskaffe de Ugudelige af Herrens Menighed. Og naar vi gjer dette, da har Herren lovet at være med os alle Dage indtil Verdens Ende. Saaledes troer Baptisterne og saaledes handler de. Dem I da selv om det er Ret at adlyde Mennesker mere end Gud. Men det var til Eder gode Venner, at jeg vilde spørge, har I ikke hørt Evangelium, I vil svare jo. Men har I troet, svarer I ja dertil, da veed I jo Herrens Vei, som er lader Eder debe til Syndernes Forladelse, vil I ikke dette, da twivler jeg om Eders Troe, men I hører vel hvad Frelseren siger, de som ikke troer skal blive fordømt.

O hjære Venner, I veed ikke hvad Lon der er i at holde Herrens Bud. David han siger, de er onskeligere end Guld ja end meget fint Guld og fodere end Honning og Honning Røge. Ogsaa din Tjener bliver paamindet ved dem, naar man holder dem, da er der stor Lon.

Ei heller betænker I hvad det vil blive, naar I lever i Vanetroe og ere ligegyldige om Eders udedelige Sjæle, har I alvorligten tankt paa det Ord evig For-dommelse, evig Fortabelse fra Herrens Ansigt i evig Ild iblandt Djævelen og hans Engle. Stræber alvorlig at gaae ind, thi Mange skal føge og ikke funne komme ind igjennem den snævre Port, saaledes siger Herren.

Lad os nu undersøge den første apostoliske Daab. Om hvilken staar streven i det andet Capitel af Apost-

lernes Gjerninger fra 36te Vers til 43de. Dersor skal alt Israels Huus vide for vist, at Gud har gjort ham til en Herre og Christus, denne samme Jesum som I have forstået. Men der de det hørte, gif det dem igjennem Hjertet og de sagde til Petrus og de andre Apostler: I Mand Brodre! hvad skulle vi gjøre. Men Petrus sagde til dem: omvender Eder og hver af Eder lade sig dobe i Jesu Christi Navn til Syndernes Forladelse; og I skal faae den Hellig Aands Gave. Thi Eder og Eders Born herer Forjættelsen til, og alle dem som ere langt borte, faa Mange Herren vor Gud vil falde dertil. Ogsaa med mange andre Ord vidnede han for dem, og formanede dem sigende: lader Eder frelse fra denne vanartige Sægt. De som nu gjerne annammrede hans Ord blevе dochte; og der lagdes den samme Dag til Menigheden henved Tre Tuisinde Sjæle. Men de vare varagtige i Apostlernes Lærdom og Samfundet, og Brods-Brydelsen og Bonnerne.

Her finder vi da i denne Beretning, først prædiker og vidner Petrus for Folket, at Jesus er Christus, den de havde forstået, da de hørte det, gif det dem igjennem Hjertet, det er Ordet, som er levende, kraftigt og skarpere end noget tweægget Svard, trængte ind i deres Hjerte, overbeviste dem om deres Synd, og dumte dem skyldige, og deres Anger derover var smærtelig, som om Nogen bliver saaret i det hjædelige Hjerte, heraf seer vi Ordets Kraft til Salighed, idet, at det virker i Forening med Guds Aland, Omvendelse og Troe paa Christus, thi at der var Omvendelse hos Folkene, det er bevist, naar de som havde givet deres Stemme til at forståtte Christus, nu spørger hvad skal vi gjøre. Men Petrus svarede og sagde til dem: omvender Eder, og hver af Eder lade sig dobe i Christi Navn til Syndernes Forladelse, og I skulle faae den Hellig Aands Gave. Thi Eder og Eders Born herer Forjættelsen til og alle dem, som ere langt borte, faa Mange Herren vor Gud vil falde dertil. Fra disse Petri Ord kan der vel siges, at der er Syndsforsladelse og det evige Liv ved den Hellig Aands Annammelse ved Daaben.

Ta gode Venner, der er Syndsforsladelse og det

evige Liv ved just saadan en Daab som denne, men har I lagt Mærke til hvad der var foregaaet og hvad Petrus fordrede forend han dochte dem, nemlig Omvendelse, og er det ikke klart af hvad der foregik forend Petrus sagde hine Ord, ogsaa af disse: De som nu gjerne annammede hans Ord blev dochte, mærk det Ord De, thi kuns De som annammede Ordet blev dochte.

Altsaa Johannes prædikede Omvendelsens Daab til Syndernes Forladelse. Christus prædikede, omvender Eder, thi Guds Rige er nær, hans Disciple dochte til Syndsforsladelse, og her har vi Apostlenes Omvendelses Daab til Syndernes Forladelse.

Men her er Tale om den Hellig Alands Gave, jeg vil kuns at I lægger Mærke til Petri Ord, han siger, at de skulle faae den, det er ved Apostlenes Haandspaalæggelse efter Daaben, som dog ikke er nedskreven paa dette Sted, men vi skal siden efter see at det var Tilsælde.

Men i næste Vers siges: Thi Eder og Eders Born hører Forjættelsen til og alle dem som ere langt borte. Her kan da siges, naar Forjættelsen hører Bornene til, saa bor de ogsaa dobes. For at faae den rette Mening her ud af, kan vi kuns spørge os selv, om der ikke var mange spæde Born tilstæde, da Petrus talte disse Ord til saa stor en Mængde som vare komne til Jerusalem paa Pentfestens Dag, som der staer freven af alle Folkeslag under Himlen, og om iblandt de Tusinder som blev dochte, ikke var Forældre som havde spæde Born. Vi kan sikkert antage at der var Mange. Men vi kan med mere Sikkерhed sige, at der blev kuns De dochte, som gjerne annammede Ordet, det være sig Born eller vorne Folk. Meningen deraf er da denne, at Forjættelsen var især givet til Jøderne og deres Afkom. Men læg Mærke til hans sidste Ord i det Vers. Saa mange Herren vor Gud vil falde dertil. Heraf sees da ogsaa, at Forjættelsen hører ikke Alle til som Herren siger selv, Mange ere faldede, men Faau udvalgte. Daaben tilherer da kuns dem, som Herren vor Gud vil falde til Forjættelsen, dersor maa den opstettes til de

bliver kaldede af Gud ved hans Evangeliums Forkynelse, ligesom han kaldte disse ved Petrus Vidnesbyrd til dem om den forsætste, dode og opstandne Christus.

Allisaas denne er Saliggjørelsens Orden, først prædike Ordet, andet dobe dem som troer og annammer Ordet, tredie indlemmet i det christne Samfund, opbygge dem i Apostlenes Lærdomme osv.

Bort næste Exempel er i det 8de Cap. i Apostlernes Gjerninger fra 12 til 22.

Men der de troede Philippus, som forkyndte Evangelium om det som hører til Guds Rige og Jesu Christi Navn, blev de dochte baade Mænd og Dvinder. Men Simon troede og selv, og der han var dobt blev han stadig hos Philippus, og da han saae de Tegn og store kraftige Gjerninger som stete, forundrede han sig storliggen. Men der Apostlene i Jerusalem hørte, at Samaria havde annammet Guds Ord, udsendte de Petrus og Johannes til dem; hvilke, da de vare komne ned, bade for dem, at de maatte saae den Hellig Aaland. Thi den var endnu ikke falden paa Nogen af dem; men de vare alene dochte i den Herres Jesu Navn. Da lagde de Hænderne paa dem og de fuldte den Hellig Aaland. Men der Simon saae at den Hellig Aaland blev given ved Apostlernes Haandspaaleggelse, bragte han dem Penge, sigende: Giver og mig denne Magt, at hvem jeg lægger Hænderne paa, han maa saae den Hellig Aaland. Men Petrus sagde til ham, dine Penge være forbandede, tilligemed dig fordi du mener, at kunne erhverve den Guds Gave for Penge. Du harer ikke Deel eller Lod i denne Lære; thi dit Hjerte er ikke ret for Gud.

Her seer vi da ei heller andet end den samme Regel, først prædike Evangelium, og dobe De som annamme og troer Ordet om Christus, her kunne vi ogsaa antage, at der var Forældre, som havde smaae Barn iblandt dem som bleve dochte, men der er udtrykkelig sagt: baade Mænd og Dvinder blev dochte. Men her har vi en Beretning om den Hellig Aalands Meddelelse, som Petrus talte om i det andet Stykke. Det stete nemlig ved Apostlernes Haandspaaleggelse, og var en overordentlig

Gave, som kuns var given Apostlene til et Tegn og Vidnesbyrd for Verden, at deres Lære var guddommelig, og at Christus var den forsjættede Messias, i hvil Navn de gjorde mange kraftige Gjerninger.

At disse Gaver var overordentlige eller overnaturlige, er der mange Beviser for, og især har vi eet tydeligt Beviis af den falske Discipel Simon, som fordrev Trolddom og forvildede det samaritaniske Folk, da der er sagt om ham, at han forundrede sig storligen over de Tegn og kraftige Gjerninger, som Philippus gjorde, men da han saae, at Apostlerne meddelede disse Gaver ved deres Haandspaalæggelse, da bragte han Penge og vilde kjøbe denne Magt.

Tænk nu gode Venner, Simon var en Troldfarl og drev det saa vidt, at han forvildede alle Folkene i Samaria, saa de troede og sagde: denne er Guds Kraft len Store. Var det da kuns Trolddomskunster, at Philippus og Apostlerne gjorde, da havde han ikke forundret sig, langt mindre har han villet kjøbe dem for Penge, thi han funde selv gjøre det samme. Men saaledes har den Alvise stadsfestet sit Sandheds Ord endog ved sine Hjender. Men vi lærer mere om Simon, han troede ogsaa og blev dobt, men da Petrus kom ned, fandt han at hans Hjerte ikke var ret for Gud, derfor sagde han til ham, omvend dig fra denne din Ondskab, thi jeg seer at du er betagen af en bitter Galde og besnæret af Uretsærdighed. Hvad er det da vi lærer? dette nemlig, naar Hjertet ikke er ret for Gud, da nytter Daaben os ikke noget, thi var det Tilfælde, at i Daaben bliver det evige Liv ståbt, da maatte det have funnen Sted her, men nei det er forgjæves.

Vort næste er Fortællingen om Ethiopernes Dronnings Kammersvend, som havde været i Jerusalem for at tilbede, og da han drog hjem, sad han paa sin Vogn og læste i Propheten Esaiæ Bog folgende Stykke: Han blev fort som et Haar til at slagtes, og som et Lam er stumt mod den der klapper det, saaledes oplader han ikke sin Mund. I hans Fornedrelse blev hans Dom fuldendt, men hvo skal kunne berette hans Livstid, efterdi hans Liv er borttaget fra Jorden. Men Kammer-

svenden spurgte Philippus og sagde: jeg beder dig, stig mig om hvem taler Propheten dette? om sig selv eller en Anden? Men Philippus oplod sin Mund og begyndende fra dette Skrifsted forkyndte han ham Evangelium om Jesu.

Men som de droge frem ad Veien, kom de til noget Vand, og Kammersvenden sagde: see der er Vand, hvad hindrer mig fra at blive dobt? Men Philippus sagde: dersom du troer af gandstæ Hjerte maa det skee. Men han svarede og sagde, jeg troer at Jesus Christus er Guds Son. Og han bod Voqnen holde, og de nedstege Begge i Vandet, baade Philippus og Kammersvenden, og han dobte ham. Men der de opstege af Vandet, bortrykkede Herrens Aand Philippus, og Kammersvenden saae ham ikke mere; men han drog glad sin Bei.

En mere fuldstændig Beretning af nogen Daabs-handling har vi ikke i den hellige Skrift, den er saa forstaaelig, at man kan ikke give nogen Forklaring derover. Og da disse tre ere de første i den apostoliske Kirkehistorie, saa vil jeg slutte dermed, da enhver Sag er stadfæstet ved to eller tre Vidnesbyrd. Og det forekommer mig at ethvert rettænkende og retsindigt Menneske maa alle rede fra hvad der er sagt, være overbevist om at Baptisterne Lære er grundet paa Guds Ord, og ikke paa Menneskebud. Den skal da staae saa længe Verden staarer, thi Han som sagde: mig er given Almagt i Himmel og paa Jordens, han sagde ogsaa: see jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende.

Men det kommer mig i Tanker, at der er endnu nogle Steder som burde omtales, og det er om Familie-Daab, det første af disse finder vi i Apostl. Gjern. 16 Cap. 14. 15. Da en Dvinde ved Navn Lydia, en Purpurfræmmerste fra Staden Thyatira, som dyrkede Gud, herte til; hendes Hjerte oplod Herren, saa at hun gav Agt paa det, som blev talt af Paulus. Men der hun og hendes Huus var dobt osv., heraf sees at Ordet oplod hendes Hjerte og hun og hendes Huus blev dobt, men om det var spøde Bern, er der megen Tvivl om, da hun var en Kremmerste borte fra hendes Hjem, og det kan være

at hun slet ikke var gift, men end mere styrkes vi til at troe at der var ikke spæde Born, naar vi læser det 40 Vers, som lyder saaledes: Men de gif ud af Hængslet og gif ind til Lydia; og der de havde seet Brodrene, trostede de dem og droge ud.

Det var da ikke smaa Born at de trostede, men Borne.

I samme Cap. 32., 33., 34. Vers. Og de talte Herrens Ord til alle dem som vare i Huset. Og han tog dem til sig i den samme Stund om Natten og astoede deres Saar, og han selv blev strax dobt og alle hans. Og han forte dem op i sit Huus og satte et Bord for dem og var glad med alt sit Huus, idet han troede paa Gud. Stokmesteren og alle hans bleve dochte, men der staer ikke alle hans Born, og om det var hans Born, saa var de ogsaa vorne, thi Paulus og Silas talte Herrens Ord til alle dem, som vare i hans Huus, og Stokmesteren var glad med alt sit Huus, de maa derfor være vorne, ellers kunde de ikke være glade med deres Fader, fordi de troede paa Herren.

Bort næste er i 1ste Cor. 1ste Cap. 15. V. Paulus siger: Dog jeg dopte ogsaa Stephanæ Huusfolk; ellers veed jeg ikke at jeg haver dobt nogen Anden. See 16. Cap. 15. Men jeg formaner Eder Brodre! I fjende Stephanæ Huus, at det er Forstegroden i Achaja og de have hengivet sig til at tjene de Hellige: disse Stephanæ Huusfolk kunne ei heller være spæde Born, som havde hengivet sig til at tjene de Hellige, thi fra den Tid at han dochte dem og til han skrev dette Brev til Corinthierne er kunst i det høieste 5 Aar. Disse ere alle de Familier som blevet dochte, som der er nogen Tanke om, at der var spæde Born iblandt, men jeg troer, at hvad Oplysning her er given, er tilfredsstillende.

Til Slutning maae jeg bede Alle, i hvis Hænder og for hvis Dine og Dren dette maa komme, at I ikke vil bedomme disse mine simple og usfuldkomne Bemærkninger med Letmodighed eller Foragt, fordi de er usfuldkomne, men alvorlig og noie betænke de Ting, som der tales om, thi de ere i høieste Betydning alvorlige, og dersor

randsage den Hellige Skrift, det fuldkomne Guds Ord, og derfra lære om disse Ting, som her tales om, forholder sig saaledes. Thi den gandske Skrift er indblæst af Gud og nyttig til Lærdom, til Overbevisning, til Rettelse, til Optugtelse i Retsfærdighed; at det Guds Menneske maa vorde fuldkommen dygtiggjort til al god Gjerning. 2det Tim. 3, 16. 17. Vers. Og nu besøler jeg Eder Gud og hans Raades Ord, som er mægtigt til at opbygge Eder og at give Eder Arv iblandt alle de Hellige. Apostl. Gjern. 20, 32. Vers.

Nettelser.

Side 26, 2. Linie fra neden staaer: Forkastelse bedes læst
Forhastelse.
S. 30, 13. Æ. f. n. indføres efter Ordet „Faderens“ „Sonnenſ.“